

Årsmelding 2020

Tromsø forskningsstiftelse, org. nr. 991 934 928

1. Om Tromsø forskningsstiftelse

Tromsø forskningsstiftelse er opprettet av Trond Mohn i stiftelsesdokument av 28. mars 2007. Tromsø forskningsstiftelse har som formål å støtte langsiktig grunnleggende forskning og forskningsfremmende tiltak, herunder forsknings-strategiske rekrutteringstiltak, ved UiT Norges arktiske universitet (UiT). Stiftelsens kan også støtte tilsvarende formål ved andre institusjoner i landsdelen når dette innebærer samarbeid med UiT.

Stiftelsen har til sammen fått 400 MNOK av Trond Mohn. Midlene skal deles ut innen 2025.

2. Stiftelsens kapital

Ved utgangen av 2020 var markedsverdi av porteføljen i aksjer og verdipapirer 270,7 MNOK, mens bankinnskudd var på 10,1 MNOK. Styret i stiftelsen vedtar årlig stiftelsens forvaltningsstrategi for å sikre at forvaltningen er i tråd med stiftelsen overordnede formål og virkeperiode.

Styret vedtok oktober 2020 å slutføre tildeling fra den første gaven og avvikle den som egen kapitalbase i stiftelsens regnskaper og kapitalforvaltning. Restsummen på 5,7 MNOK ble overført til driftskontoen.

I 2020 har stiftelsens kapital blitt forvaltet av SpareBank 1 Kapitalforvaltning. Styret i stiftelsen holdes løpende orientert om aktiviteten i henhold til forvaltningsstrategien og resultatene av denne.

Kapitalen er plassert i ulike typer obligasjoner med god likviditet, samt i obligasjoner utstedt av norske banker. Også disse plasseringene er likvide.

Styret er klar over risikoen for verdisvingninger i finansmarkedene og har redusert risikoprofilen i porteføljen nå som stiftelsen nærmer seg å ha forpliktet kapitalen til sine formål.

Forvaltningen av stiftelsens kapital har historisk oppnådd god avkastning. Basert på vurderinger av rentenivå fremover og stiftelsens reduserte risikoevne ettersom 2025 nærmer seg, er forventet avkastning i resten av perioden nedjustert. Da Norge og resten av verden stengte ned i mars, erfarte stiftelsen, som så mange andre, et stort fall i markedsverdien av vår investeringsportefølje. Ved årsskiftet har verdiene hentet seg inn igjen, og stiftelsen har oppnådd en avkastning for året som helhet på 1,59% - tilsvarende 4,4 MNOK.

3. Stiftelsens tildelinger og virksomhet

Stiftelsens overordnede mål er å omsette stifterens intensjoner og pengegaver til god forskning – til beste for samfunnet som i neste omgang skal få nytte av forskningsvirksomheten. Stiftelse har som mål å fremme merverdi utover ren finansiering.

Per 31.12.20 er det bevilget totalt 499 MNOK. Av dette er 249 MNOK utbetalt, mens prosjektgjelden ved årsskiftet var på 249 MNOK. Av dette er totalt 61,5 MNOK kortsiktig gjeld som kan komme til utbetaling i løpet av 2021. Stiftelsen praktiserer at tildelinger kostnadsføres når vedtak er fattet, mens avtalen blir signert i ettertid.

I 2020 har Tromsø forskningsstiftelse vedtatt å forplikte seg til å bidra med totalt 34,1 MNOK til 3 nye TFS Starting Grant prosjekter. Tildelingene generelt går til å finansiere flerårige (3-5 år) prosjekter som skal bidra til kompetansebygging og tematiske forskningsatsinger ved UiT. I tillegg til gavene fra Tromsø forskningsstiftelse, bidrar også UiT med egne midler og ressurser til prosjektene.

KOMPETANSE

Stiftelsen vedtok i 2015 å opprette, i samarbeid med UiT, et fireårig rekrutteringsprogram - Tromsø forskningsstiftelse (TFS) Starting Grant - for å fremme rekruttering av fremragende unge forskere til UiT. Til utlysningen av TFS Starting Grant Call 2020 nominerte UiT ti kandidater hvorav fem gikk videre til finalerunden. Stiftelsen vedtok i 2020 å bevilge midler til tre fremragende unge forskere etter en grundig ekstern evalueringssprosess. Til sammen fjorten kandidater er til nå rekruttert til TFS Starting Grant programmet. Ved årsskiftet har 2 av disse kandidatene fått opprykk til professor, 5 er ansatt som førsteamanuensis, mens 7 er ansatt som forskere. En kandidat planlegger å søke om opprykk til professor ved årsskiftet.

Tildelinger til TFS Starting Grant Call 2020

12,0 MNOK	Sybil Akua Okyerewa Obuobi (IPh, Helsefak), COALITION: BaCteria respOnsive And intrinsicaLly active anTimIcrObial NanoHybrids
12,0 MNOK	Mohamed M Ezat Ahmed (IG, NT-fak), The Arctic Ocean under Warm Climates
10,1 MNOK	Bastian Fromm (Norges arktiske universitetsmuseum, UMAK), MIRevolution – the reversibility of microRNA evolution and canalization as drivers of organismic evolution

Stiftelsen gjennomførte høsten 2020 en intern evaluering av TFS Starting Grant programmet, med intervju av 17 personer i ulike stillinger på UiT inkludert et utvalg av aktive TFS Starting Grant kandidater. Målsetningen med evalueringen var å få tilbakemelding om hvordan TFS Starting Grant programmet fungerer for UiT og for kandidatene, samt få et inntrykk av hvordan kandidatene lykkes ved UiT (akademiske «telleanter» som publikasjoner og søknader).

Evalueringen viser at TFS Starting Grant programmet har høy legitimitet og ordningen i seg selv har bidratt til mer strategisk tenkning rundt rekruttering ved fakultetene. Rektor Anne Husebekk oppsummerer (sitat) *at TFS Starting Grant programmet har vært en «game-changer» for UiT – programmet har vært en enorm hjelp for å rekruttere fremtidige eksellente forskningsledere til sentrale forskningsområder ved UiT.*

Hovedkonklusjoner fra evalueringen er:

- Programmet treffer godt og har bidratt til mer strategisk tenkning rundt rekruttering ved UiT.
- UiT har gjennom programmet lykkes med å tiltrekke seg unge forskere, der mange allerede er etablert som forskningsledere ved UiT eller som er i ferd med å bli det.
- Kandidatene opplever programmet som attraktivt, men det er usikkerhet knyttet til avslutning og ev overgang til fast vitenskapelig stilling.

Det forventes at forskerne skal kvalifisere seg til å vinne fram i konkurransen om annen ekstern finansiering fra kilder som NFR og EU i løpet av perioden. TFS Starting Grant mottakere har vist at de er konkurransedyktige her.

Første kull i det 2-årige karriereprogram UiT Aurora Outstanding startet opp høsten 2018. UiT Aurora Outstanding er et samarbeid mellom UiT og Tromsø forskningsstiftelse, der TFS Starting Grant kandidatene er blant deltakerne i programmet. UiT Aurora Outstanding-programmet er nå ferdig med første kull. Programkomiteen har gjennomført en evaluering av programmet blant deltakerne.

Programmet gir deltakerne muligheter for etablering av nasjonale og lokale nettverk, og samlingene omhandles et bredt spekter av relevante tema som økonomistyring, ledelse, personaladministrasjon, støtte til skriving av ERC søknader, work-life balance, innovasjon og kommunikasjon. Det er ønskelig at forumet bidrar til erfaringsdeling og faglig fellesskap på tvers av faggrenser, for på den måten å gjøre etableringen av egen forskningsgruppe ved UiT lettere. Forumet bidrar også til å gjøre TFS Starting Grant programmet kjent blant et internasjonalt publikum, og vi ser at flere nominerte til TFS Starting Grant kommer fra Aurora-deltakere med ERC Starting Grant bakgrunn eller med Marie Skłodowska-Curie stipend. Det andre kullet av UiT Aurora Outstanding vil ha oppstart januar 2020, der 6 TFS Starting Grant kandidater er blant deltakerne.

PLANER FOR TILDELINGER I 2021

Ved utgangen av 2020 har stiftelsen vedtatt samlet utdeling av 499 millioner kr siden oppstarten i 2007. Før tildeling evalueres alle prosjekter av uavhengige eksperter innen de aktuelle fagfeltene for å sikre at det er forskning av høyeste kvalitet som vinner frem.

Stiftelsens pågående matteprosjekter (kompetanse- og fellesprosjekt) ble innvilget i 2017 som 4 års prosjekter (2017-22). I hht avtalen skal prosjektene evalueres etter 4 år, og avhengig av denne evalueringen kan det søkes om inntil 2 års forlengelse, slik at den samlede prosjektiden blir 6 år. Stiftelsen vil motta søknader om 2 års forlengelse 1. mars 2021.

2021 vil det bli en pause i utlysning fra TFS Starting Grant programmet. Stiftelsen vil til neste år prioritere å følge opp de 32 pågående prosjekter og planlegge for fremtiden. Vi satser på å komme tilbake med nye utlysninger i 2022.

STIFTELSENS SYNLIGHET

Stiftelsen har i 2020 fortsatt arbeidet med å øke synligheten for forskningen som finansieres.

På grunn av omstendighetene med den pågående covid-19 pandemien måtte vi dessverre avlyse vår årsmarkering der vi vanligvis offentliggjør årets vinnere av TFS Starting Grant. Selve overrekkelsen av blomster og diplom til årets vinnerne ble gjort hjemme hos eller på kontoret til kandidatene, med koronavennlig distanse.

Stiftelsens donator, Trond Mohn, hadde en sjeldent synlig profil da han var gjest i NRK hos Torp i januar. Det merkes at dette intervjuet fortsatt blir sett og det anbefales for alle som er nysgjerrige på hva som driver en industrimann og filantrop til slik gavmildhet. Stor takk til Trond Mohn og hans store hjerte for Nord-Norge!

Stiftelsen har en egen nettside og en Facebook-side. I tillegg sender stiftelsen ut nyhetsbrev ca fire ganger i året for å kunne nå ut til interessenter for å presentere nyheter fra stiftelsen.

4. Organisering av stiftelsens arbeid, likestilling og det ytre miljø

Tromsø forskningsstiftelse styret har hatt fire styremøter i 2020 og behandlet 37 saker (der 1 sak ble behandlet ekstraordinært via sirkulasjon på epost). Styret har bl.a. arbeidet med intern evaluering av TFS Starting Grant programmet og UiT Aurora Outstanding programmet, etterlevelse av GDPR-regelverk, oppfølging av pågående prosjekt som rapportering og evaluering, samt ordinære driftsoppgaver som budsjett og økonomioppfølging. Det har blitt gjennomført to dialogmøter mellom UiT og Tromsø forskningsstiftelse i 2020.

2020 har vært et annerledes år! Verden har opplevd en pandemi som få så komme, med direkte konsekvenser for hver enkelt av oss. Heldigvis har muligheten for virtuelle møter gjort det mulig å få gjort mye likevel, og flere av styremøtene har blitt avholdt virtuelt.

Tromsø forskningsstiftelse og Trond Mohn stiftelse videreførte samarbeidet i 2020, både om satsinger og samarbeid om det administrative arbeidet.

Stiftelsen har et vitenskapelig rådgivende utvalg, sammensatt av anerkjente fagpersoner, hvorav et internasjonalt medlem med god innsikt i norsk forskning. I 2020 oppnevnte styret et nytt internasjonalt medlem som startet sitt virke 01.01.20. Rådgivende utvalg bistår stiftelsen i vurdering av innkomne søknader ved å foreslå fageksperter innen hvert fagfelt til å evaluere søknadene. Rådgivende utvalg blir i tillegg orientert om fremdriften i igangsatte prosjekter.

Stiftelsen har ingen ansatte. Stiftelsen har en liten administrasjon bestående av administrativ leder Unn Sørnum (innleid fra Norinnova AS), som bistås av Oddveig Åsheim fra Trond Mohn Stiftelse i Bergen. I tillegg består styret av fem medlemmer (to kvinner og tre menn) og to varamedlemmer. Stiftelsen diskriminerer ikke kjønn ved valg av styremedlemmer. Stiftelsen forurenser ikke det ytre miljø.

Accountor AS er regnskapsfører, SpareBank 1 Forvaltning forvalter kapitalen og PWC er stiftelsens revisor.

5. Avsluttende kommentarer

Styret kjenner ikke til noen forhold for bedømmelsen av stiftelsens stilling og resultat av virksomheten som ikke framgår av balanse, resultatregnskap, noter og styrets beretning.

Stiftelsen mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av stiftelsens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. I samsvar med regnskapsloven bekreftes at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Tromsø, den 17. mars 2021

.....
Sveinung Hole
Styrets leder

.....
Kjell Kolbeinsen
Styremedlem

.....
Anne Husebekk
Styremedlem

.....
Kjell Arne Røvik
Styremedlem

.....
Marit Reigstad
Styremedlem